

Інтерв'ю із заступницею Міністра економіки щодо змін у закупівлях

Інтерв'ю підготувала заступниця головного редактора журналу "Радник в сфері державних закупівель" Ганна Довгая

Законодавство у сфері публічних закупівель мінливе, утім, ми впевнені, що закупівельна громада не тільки стресостійка, але й уміє в правовому полі пристосовуватись до всіх законодавчих змін. Але, як то кажуть, обізнаний — значить озброєний. Тож, чого очікувати закупівельній спільноті найближчим часом, які можливі зміни відбудуться в закупівельному процесі, дізнатись нам допоможе **заступниця Міністра в Міністерстві економіки України Надія Бігун**.

Надіє, добридень! Перш за все раді вітати Вас із відповідальною та важливою посадою в Мінекономіки. Але відразу до справи: 10.09.2022 набув чинності Закон про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та інших законів України щодо здійснення оборонних та публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану (далі — Закон № 2526). Як Ви ставитесь до запропонованих змін? Яка їхня користь?

Надія Бігун: тут може бути лише позитивне ставлення, адже цей Закон потрібно було прийняти давно. Було багато дискусій, чи мають право замовники керуватися постановою Уряду від 28.02.2022 № 169 (далі — Постанова № 169), нарешті ці дискусії зняті.

Зрозуміло. Якщо аналізувати зміни Закону № 2526 порівняно з Постановою № 169, видно колізію в частині строків на опублікування звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи, вартістю понад 50 тис. грн. Хоча немає чого приховувати, у закупівельній громаді не перший день «гуляє» думка, що на заміну Постанові № 169 готується новий нормативно-правовий акт. Чи це так? Чи можете зорієнтувати нас у приблизних строках прийняття такого документа?

Надія Бігун: так, ми останнім часом дуже активно працювали над новим текстом Постанови. Сподіваюся, протягом найближчих тижнів він буде прийнятий.

Законом № 2526, зокрема, передбачено, що замовники можуть не публікувати інформацію про своє місцезнаходження та/або місцезнаходження постачальників (виконавців робіт та надавачів послуг), та/або місце поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг, якщо поширення такої інформації несе ризики для безпеки замовника та/або постачальників (виконавців робіт та надавачів послуг). Як Ви вважаєте, у яких ситуаціях замовнику слід приховати такі дані та яким чином він може це зробити?

Надія Бігун: очевидно, що Постанова № 169 містить багато виключень, які пов'язані з введенням режиму воєнного стану та дозволяють робити закупівлі без процедур. Уже зараз є багато дискусій, як ці закупівлі повертати у відкрите конкурентне поле, аби бізнес, особливо малий та середній, мав рівний доступ до цих грошей.

Публікація звітів — це лише перший крок, **надалі ми будемо зменшувати кількість таких виключень, але натомість пропонувати інструменти, за допомогою яких замовники зможуть проводити закупівлі через Прозорро**, не наражаючи себе, громаду та постачальників на небезпеку. Звісно, це перш за все стосується об'єктів військової інфраструктури, об'єктів, які можуть мати стратегічний інтерес для загарбників.

Дякуємо за таку відповідь. Наступне питання щодо державних замовників (сфера оборони). Для них планується, приміром, окрема постанова, чи для державних замовників (сфера оборони) і замовників за Законом про закупівлі планується єдиний нормативно-правовий акт? І, судячи з того, що звітування про договори, укладені державними замовниками згідно з Законом № 2526, не передбачено, чи не означає це, що державні замовники взагалі не будуть звітувати про договори, укладені в період воєнного стану?

Надія Бігун: прямо зараз текст нової постанови **не містить особливого порядку для оборонних закупівель**. Державні замовники будуть продовжувати керуватися Постановою № 169. Але ми вже працюємо над пошуком рішення, яке дозволить хоча б категорії, які не стосуються озброєння та військової техніки, повернути в поле формальних процедур закупівель.

Загалом це складне питання. З одного боку, у нас є запит від українського бізнесу щодо повернення цих закупівель та, відповідно, грошей у конкурентне поле з рівним доступом бізнесу до інформації про ці закупівлі, а з іншого боку — ми розуміємо, що загарбники воюють з нами по картах минулого сторіччя, і ми собі не можемо дозволити робити такі закупівлі повністю публічними.

Тобто нам потрібно змінювати підхід, яким ми керувалися останні 7 років, коли всі могли бачити усе, і для таких «чутливих» закупівель частково інформацію обмежувати.

Скажіть, якщо за «оновленими вимогами» замовники здійснюватимуть закупівлі без застосування Закону, тобто без застосування відкритих торгів / євроторгів, як учасникам оскаржувати можливі дискримінаційні умови? Бо, приміром, ані моніторинг ДАСУ, ані оскарження АМКУ в спрощених закупівлях не працюють.

Надія Бігун: це поточна проблема, і нова постанова в тому числі має її вирішити. Ми плануємо зробити супершвидкі відкриті торги, які по суті є відкритими торгами з Закону, але з урахуванням «особливостей». Тобто після прийняття відповідних законодавчих змін закупівлі будуть проходити суттєво швидше та простіше. АМКУ та ДАСУ будуть з ними

працювати.

*Ще дуже цікавить питання локалізації, бо Законом № 2526 встановлено на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, що особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених цим Законом, **визначаються Кабінетом Міністрів України**. Чи не означає це, що після набуття чинності Законом № 2526 частина 6-1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про закупівлі не застосовується?*

Надія Бігун: ні, не означає. Вимоги щодо локалізації залишаються в силі. Щодо цієї норми реакція була різною і неоднозначною, але, я думаю, більшість погодиться, що в поточних умовах економіка є також фронтом, який ми маємо тримати. Тож ми будемо дивитися, як норма по локалізації працюватиме, і, можливо, будемо цей напрям розвивати.

Щиро дякуємо за приділений час та увагу до роз'яснень для закупівельної громади. Наостанок Вам бажаємо сил для майбутніх закупівельних завдань і, звичайно ж, мирного українського неба усім співвітчизникам!

Передплатники порталу RADNUK.COM.UA мають нагоду ознайомитися з «Оглядом змін до Закону “Про публічні закупівлі» від 16.08.2022», а дізнатись про застосування локалізації в публічних закупівлях можуть у таких статтях:

«Алгоритм внесення товару до реєстру на виконання норм щодо ступеня локалізації»;

«Форми документів для підтвердження ступеня локалізації товару для участі в публічних закупівлях»;

«Локалізація в публічних закупівлях: коли вимоги не застосовуються».